

Briefrapport

Natuurtoets Boerenweteringgarage

projectnr. 211985
revisie 01
06 juni 2013

auteur
ir. M. Korthorst

Opdrachtgever
Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zuid
t.a.v. mevrouw C. Ebeling
Postbus 74019
1070 BA Amsterdam

datum vrijgave
6 juni 2013

beschrijving revisie 01
definitief

goedkeuring
drs. B. Flt

vrijgave
K.L. To

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Zuid
t.a.v. mevrouw C. Ebeling
Postbus 74019
1070 BA Amsterdam

datum 6 juni 2013, rev. 01
uw kenmerk ID0803101SS PB#2010/S 50-074225,
ons kenmerk 211985
onderwerp Natuurtoets Flora- en faunawet Boerenweteringgarage

Geachte mevrouw Ebeling,

Het stedelijk gebied van Amsterdam vormt het leefgebied voor een specifiek aantal beschermde soorten. Gebouwen zijn de vaste verblijfplaats voor vleermuizen daarnaast is de stad het broedgebied voor beschermde vogels zoals de Gierzwaluw en Huismus. Kademuren vormen geschikt substraat voor beschermde flora waaronder muurvarens. Voorafgaand aan ruimtelijke inrichting of een bestemmingsplanwijziging, zoals voor het project Boerenweteringgarage, is het noodzakelijk om door middel van een natuurtoets vast te stellen of beschermde natuurwaarden in het geding zijn. Deze natuurtoets toetst de beoogde ontwikkeling aan de Flora- en faunawet. Het plangebied betreft de Boerenwetering inclusief Ruysdaelkade, tussen de 1e Jacob van Campenstraat en de Albert Cuypstraat en inclusief de Brandweerbrug die ligt in het verlengde van de 1e Jacob van Campenstraat.

Indien beschermde natuurwaarden door de ingreep worden geschaad, is voorafgaand aan de ingreep, een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk, tenzij wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan of het verlenen van een omgevingsvergunning dient duidelijk te zijn dat het plan niet strijdig is met de bepalingen van de Flora- en faunawet; het vast te stellen bestemmingsplan dient uitvoerbaar te zijn.

Doel

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen of het vaststellen van een plan, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Om te toetsen in hoeverre de Flora- en faunawet een mogelijke belemmering vormt voor de beoogde ontwikkeling is een actueel inzicht in het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten op de projectlocatie noodzakelijk. In de deze brie rapportage wordt dit beschreven.

Wettelijke achtergrond

De bescherming van bijzondere soorten is opgenomen in de Flora- en faunawet en biodiversiteit. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen speciale beschermingszones welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

In het kader van de Flora- en faunawet wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen (bijvoorbeeld van uilen, roofvogels, vleermuizen) mogen niet worden beschadigd,

vernield of verstoord. Beschermden planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaatsen worden verwijderd of vernield. Alle beschermde Nederlandse soorten zijn opgenomen in 3 tabellen. Soorten uit tabel 1, zijn licht beschermd, soorten uit tabel 3 zijn strikt beschermd en tabel 2 vormt de middengroep.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1 geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Bij verstoring of negatieve effecten op flora en fauna die in tabel 2 of 3 staan vermeld is een ontheffingsprocedure noodzakelijk. Indien wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode is evenmin een ontheffing voor verstoring van tabel 2-soorten aanwezig. Daarnaast zijn afhankelijk van de soort en het beschermingsregime aanvullende maatregelen noodzakelijk.

In het kader van de beoogde ontwikkeling aan de Weteringsgracht is een veldbezoek uitgevoerd. Op basis van de reeds uitgevoerde onderzoeken (DRO, 25 mei 2009; Stadsdeel Zuid, 17 oktober 2011) gebiedskennis en expert-judgement is een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde Flora- en fauna in het plangebied. Uit zorgvuldigheid worden alle soortgroepen behandeld.

Terreinbeschrijving

Het plangebied is bezocht op 28 mei 2013. Onderstaande foto's geven hiervan een indruk. De Boerenwetering bestaat uit een gracht met aan weerszijde ligplaatsen voor sloepen. Aan beide zijden van de gracht zijn over circa 50 meter drijvende floatlands aanwezig. De vlotjes zijn rijkelijk begroeid met allerlei waterplanten (gele lis, wilgenroosje, riet). De kade langs de Hobbemakade is uit basaltblokken opgetrokken en de voegen zijn van gemetseld beton (zie foto 1 en 5).

Foto 1 en 2: Floatlands langs de Hobbemakade. De kademuur langs de Hobbemakade bestaat uit basaltblokken en is min of meer onbegroeid. In deze rij vlotjes waren 4 paren watervogels met jongen aanwezig (2 x Waterhoen, 1 x Meerkoet, 1 x Wilde eend). Foto 2 toont de Brandweerbrug, in de hoeken van de gracht met de brug is een rietvegetatie aanwezig. Beschermde planten zijn hier niet aanwezig.

Foto 3, 4 en 5: Foto 3 toont een aantal bloeiende planten van de Gele Helmbloem. Deze beschermde muurplant groeit net ten noorden van de Brandweerbrug en dus buiten het plangebied. Foto 5 toont de gemetselde onbegroeide kade bij de Albert Cuypbrug.

Aan beide zijden van de Boerenwetering staan iepen op de kade. De bomen wisselen in omvang en leeftijd maar zijn over het algemeen niet oud. De kademuur langs de Ruysdaelkade is minder hoog, deze bestaat ook uit gemetselde basaltblokken. Er zijn geen beschermde muurplanten aangetroffen. Gele plomp groeit hier onderwater tussen de vlotjes en de kade. Er zijn in de Boerenwetering diverse watervogels met jongen waargenomen; deze zijn op figuur 1 aangegeven. Ze gebruiken de begroeide vlotjes om op te broeden en te foerageren. Tijdens het veldbezoek zijn geen kikkers, padden of reptielen in het water waargenomen.

Aanwezige natuurwaarden

Zoogdieren

De Boerenwetering ligt in het hart van de stad Amsterdam. Grondgebonden beschermde zoogdieren (Tabel 2 en 3) komen hier niet voor. Stadsbewonende wijdverspreid voorkomende vleermuizen als Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zullen boven de grachten en straten foerageren. Het plangebied heeft echter geen bijzondere waarden voor hen. Deze soorten verblijven in gebouwen, achter dakpannen en planken. Boombewonende vleermuizen zijn er niet te verwachten. Dergelijke soorten verblijven in bomen die onderdeel uitmaken van grote aaneengesloten groene (bos)gebieden en verblijven niet in een bomensingel in de stad. Geschikt biotoop voor deze zwaar beschermde soorten ontbreekt in het plangebied. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten.

Flora

Zoals bij de terreinbeschrijving is aangegeven, is de kademuur opgetrokken uit basaltblokken met daartussen gemetseld beton. Er zijn in het plangebied geen beschermde muurvarens of muurplanten aangetroffen. Net ten noorden van de Brandweerbrug is wel een beschermde Tabel 2-soort aangetroffen, de Gele Helmbloem. Deze groeiplaats was ook in 2011 aanwezig (Briefrapport Amsterdam - Zuid, 2011). De gemeente Amsterdam heeft een digitale dataviewer op internet (maps.amsterdam.nl/muurplanten/) waarop de groeiplaatsen van beschermde muurplanten staan aangegeven. Deze dataviewer bevestigt dat er geen beschermde muurplanten in het plangebied aanwezig zijn.

Herpetofauna

Het voorkomen van reptielen in het plangebied is uitgesloten. In de omgeving van Amsterdam komt de Ringslag voor, echter niet in de grachten in de binnenstad (Herder¹, 2010). Algemeen voorkomende amfibieënsoorten zoals de Gewone pad of Bruine kikker zijn incidenteel op en in de omgeving van het plangebied te verwachten. Strikt beschermde soorten zoals de Rugstreeppad komen evenmin voor in de

¹ Herder, J. 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980- 2010. Landschap Noord-Holland.

binnenstad van Amsterdam. De Boerenwetering is geen geschikt leefgebied voor deze kritische soorten die wel in de buitenwijken en het havengebied van de stad Amsterdam voorkomen.

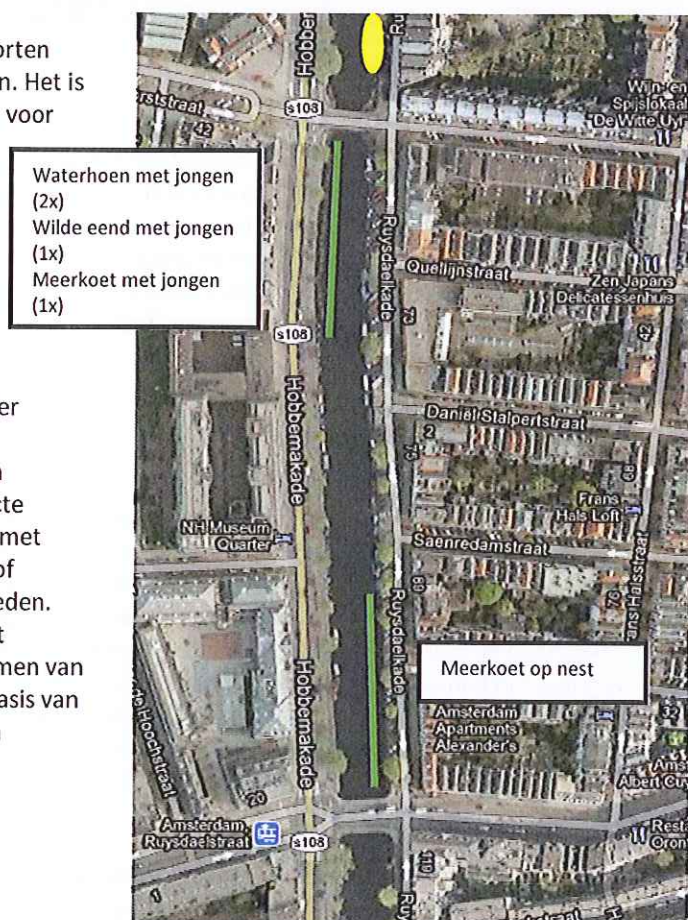
Vissen

Het voorkomen van de beschermde soort Rivierdonderpad in de Boerenwetering kan niet worden uitgesloten. De soort komt voor in Amsterdam en omgeving (Flora en faunatlas Amsterdam, 2013). De Rivierdonderpad is een zoetwatervis die vooral in de avond en nacht actief is, het is een beschermde soort welke is opgenomen op Tabel 2 van de Flora- en faunawet. De vissoort leeft verborgen tussen stenen en substraat. De actieradius van de soort is beperkt. De vlotjes in combinatie met de verharde oevers vormen een geschikt leefgebied voor deze soort. Of het visje er daadwerkelijk voorkomt kan alleen met gericht visonderzoek aangetoond worden. De beste periode om om dit onderzoek uit te voeren is de periode april -oktober².

Andere (strikt) beschermde vissoorten zullen niet in de gracht voorkomen. Het is biotoop in de gracht is ongeschikt voor Kleine modderkruiper of Bittervoorn die wel in de omgeving van de stad voorkomen.

Vlinders, libellen, ongewervelden en overige soorten

Het plangebied kent geen bijzonder biotoop voor deze soortgroepen. Beschermde vlinders en libellen in Nederland komen voor in de directe nabijheid van bijzondere habitats met unieke waardplanten, vegetaties of bijzondere aquatisch omstandigheden. Dergelijke biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het voorkomen van overige beschermde soorten op basis van ligging van het plangebied kunnen uitgesloten worden.

Figuur 1: Veldwaarnemingen in het plangebied, de gele stip is de groeiplaats van de Gele helmblom.

Samenvatting aanwezige natuurwaarden

De aanwezigheid van plangebonden strikt beschermde soorten kan, behoudens de Rivierdonderpad, worden uitgesloten op basis van de aanwezige biotopen, eerdere onderzoeken (2009, 2011) en deze natuurtoets. Mogelijk komt wel de strikt beschermde Rivierdonderpad (Tabel 2-soorten) in de gracht voor. Algemeen beschermde soorten (Tabel 1-soorten) zoals Gewone pad of Bosmuis zijn mogelijk incidenteel in het plangebied aanwezig. Strikt beschermde soorten zoals vleermuizen zijn wel in de directe nabijheid te verwachten maar deze hebben geen directe binding met het plangebied. Het gebied ligt niet in de directe nabijheid van een beschermd natuurgebied.

² Spikmans, F, J. Kranenbarg, L. Soldaat, M. de Zeeuw & A van Strien, 2011. Handleiding NEM-Meetnet Beek- en Poldervissen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Effectbepaling en conclusie

Negatieve effecten op door de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3-soorten) zijn, behoudens de Rivierdonderpad, door de beoogde ruimtelijke ontwikkeling uit te sluiten. De groeiplaats van de beschermde Gele Helmbloem ligt buiten het plangebied. Algemene beschermde soorten (Tabel 1-soorten) die mogelijk in het plangebied voorkomen kunnen tijdens de uitvoeringsfase verstoord worden. Voor negatieve effecten op de algemene soorten van Tabel 1 geldt een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Het werken in en het droogleggen van de Boerenwetering kan negatieve gevolgen hebben voor de al dan niet aanwezige beschermde Rivierdonderpad (Tabel 2-soort). De ontwikkeling zal leiden tot een verstoring van het leefgebied van deze beschermde soort en daarmee in potentie tot een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet; *Het is verboden om voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren.*

De Tabel 2- soorten betreft de middelzwaar beschermde soorten. Wanneer de beoogde ontwikkeling wordt uitgevoerd volgens een goedgekeurde gedragscode (zoals die van Amsterdam uit 2009), hoeft voor de verstoring van soorten van tabel 2 geen ontheffing te worden aangevraagd. De gedragscode vermeldt hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen kan worden voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Net zoals voor de overige vissen in de gracht geldt dat deze moeten worden weggevangen of worden uitgedreven naar omliggende wateren voorafgaand aan de start van de versturende werkzaamheden.

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Gezien de aanwezigheid van diverse watervogels die gebruik maken van de vlotjes om te broeden dient hier in de uitvoeringsfase rekening mee gehouden te worden. Verstoring van broedende vogels leidt voor de meeste soorten tot negatieve effecten, zoals het in de steek laten van eieren of jongen. Vanuit de Flora- en faunawet is het verboden om broedende vogels te verstoren. Hiervoor kan ook geen ontheffing worden verkregen, dit dient derhalve voorkomen te worden door buiten het broedseizoen de voorbereidende werkzaamheden uit te voeren.

Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.

ir. Martijn Korthorst
ecoloog

